

Nivon Zaanstreek

Maandbericht

Mei 2021 Nr.42

1. Inhoud en Wat is Nivon
2. Colofon
3. Van de voorzitter
4. Waar woon ik eigenlijk?
5. Vervolg: Waar woon ik eigenlijk?
 - Reacties op ons vorige Maandbericht
6. Molen De Zoeker een kleine Familie historie
7. Foto's bij De Zoeker
8. Twee minuten Havenstraat
9. Niet zo handig!
 - Weidevogelbeschermers
10. In herinnering

Wat is het Nivon?

Het Nivon is een vrijwilligersorganisatie, in 1924 opgericht door de Sociaal Democratische Arbeiderspartij (SDAP) en het Nederlands Verbond van Vakverenigingen (NVV). De belangrijkste doelstelling was de ontwikkeling van de arbeiders. Daarnaast waren het natuurvriendenwerk en de kadervorming belangrijk. Dit zijn nog altijd de pijlers van het Nivon. Voor de leden blijft het Nivon een platform voor vorming en ontwikkeling. De activiteiten van nu spitsen zich toe op cultuur, natuur, milieu en recreatie. Een deel van die activiteiten gebeurt in de plaatselijke afdelingen, een ander deel is terug te vinden in en om de (13) Nivon natuurvriendenhuizen en (10) kampeerterreinen. Over het gehele land verspreid telt het Nivon 20.000 leden. In de afdeling Zaanstreek zijn er ongeveer 350. De landelijk georganiseerde activiteiten zijn te vinden in het verenigingsorgaan Toorts, dat elk lid via e-mail of post krijgt toegezonden. De Zaanse activiteiten bestaan uit het organiseren van lezingen. Maandelijks wordt een museum bezocht of een excursie gemaakt. Er is een muziekgroep. Jaarlijks is er een ééndaagse busreis. Landelijk zijn er de Nivon natuurvriendenhuizen en kampeerterreinen waar leden en niet-leden gebruik van kunnen maken. Op vele plaatsen worden wandeltochten georganiseerd. Het Nivon is verantwoordelijk voor een aantal langeafstand wandelpaden en geeft hiervan ook de boekjes met routebeschrijvingen uit. Er zijn vakantie-reizen, trefkampen en voor kinderen zijn er de Jump - kampen. Spring vakanties zijn voor de leeftijdsgroep 25 -40 jaar. Het Nivon maakt deel uit van de NFI (NaturFreunde Internationale). Er is een groot aantal Natuurvriendenhuizen buiten Nederland. Voor informatie kan men terecht bij het landelijk bureau, Plantage Middenlaan 2F, 1018 DD Amsterdam. (088) 099 09 00 www.nivon.nl

✉ info@nivon.nl

NIVON AFDELING ZAA NSTREEK

Redactie-adres: Herman van Kordenoordt, Julianastraat 37
1541 GH Koog aan de Zaan, ☎ 06 5311 43 85
E-mail: nivonzaanstreek1@gmail.com

Bestuur:

Voorzitter Herman van Kordenoordt 06 5311 43 85

Secretaris Martinel de Lange 06 1262 22 81

Penningmeester Henk Evenaar 075 628 54 11

Ledenadministratie: Martinel de Lange 06 1262 22 81

E-mail: Martinel-de-L@hotmail.com

Ledenmutaties, zoals verhuizing, aanmelding nieuw (gezins-)lid, overlijden of opzegging lidmaatschap -liefst via mail- doorgeven aan Martinel de Lange.

Periodiek worden deze mutaties doorgegeven aan het Centraal Bureau, Amsterdam

Bankrekening: NL90TRIO 0379 5186 78 t.n.v. Nivon Zaanstreek

Muziekgroep: Henk op den Akker 075 642 55 60

De repetities zijn 2 maal per maand op
maandagmiddag

Repetitieadres: Clubgebouw BWZ

Pinkstraat 14, Koog aan de Zaan

Nivonleden betalen € 8,50 per maand

Niet leden betalen € 11,50 per maand

Museumbezoek: Hanneke Leeuwerink 06 44 076 760

E-mail: hleeuwerink@upcmail.nl

Redactie: Herman van Kordenoordt, Dick de Graaf, Martinel de Lange.

Landelijk Bureau: info@nivon.nl

Stel je geen prijs meer op het ontvangen van het Maandbericht?

Of ken je juist iemand die het graag zou ontvangen?

Geef dit door op nivonzaanstreek1@gmail.com

In verband met de corona maatregelen zijn de oorspronkelijk geplande activiteiten uitgesteld. We houden je op de hoogte van de voortgang.

Lever je kopij tijdig in!

Voor het volgende Maandbericht moet de kopij vóór

19 mei bij de redactie zijn.

Van de voorzitter

Het is wel heel bijzonder. Het vorige Maandbericht mocht eigenlijk die naam niet hebben. De activiteiten gingen niet door, er was geen kopij en bij ons als redactie was blijkbaar de rek en de fantasie ook even op.

Maar hoe leuk is het dat er juist heel aardige en positieve reacties kwamen op de mooie lente foto's! Een paar reacties staan verder in dit blad. Ook ontvingen we een aantal bijdragen en verhalen. Wij publiceren ze met groot genoegen. Onze vraag is dus: Blijf alsjeblieft je verhalen insturen. Er wordt reikhalzend naar uitgekeken.

Na de (hoeveelste?) persconferentie van de heren Rutte en De Jonge, ziet het er naar uit, dat we langzamerhand weer iets kunnen en mogen. Helaas is er nog niets gezegd over groepsbijeenkomsten en het opengaan van bijvoorbeeld buurthuizen, musea en theaters.

Zelf behoor ik tot de leeftijdsgroep die al één keer is gevaccineerd, ik neem aan dat dit voor een flink deel van onze trouwe Nivonners geldt...

Zouden onze activiteiten het komende seizoen dan echt zonder haperen kunnen plaatsvinden?

Het motto voor ons blijft dat we geduldig moeten zijn, maar dat er licht aan het eind van die heel lange tunnel schijnt te zijn.

Herman van Kordenoordt

We hebben onder voorbehoud een paar activiteiten ingevuld, maar weten niet of die kunnen doorgaan. Een voorbeeld is de lezing van Geert van Boxtel die gepland staat voor zondag 20 juni. Ook willen dit seizoen nog graag een buitenactiviteit organiseren in juli of augustus.

Waar woon ik eigenlijk?

Veel mensen gaan in deze tijd wandelen en fietsen in hun eigen woonplaats. Omdat ik in Assendelft woon en veel op de fiets zit, ben ik mij meer gaan verdiepen in mijn eigen woonplaats. Fietsend door de Dorpsstraat is nog veel van het verleden zichtbaar. Er staan nog veel stolpboerderijen, oude huizen en ook het oude ziekenhuis van destijds staat er nog. Het heeft een centrum met het oude raadhuis, hotel Assumburg en de kerk met de begraafplaats. In het zuidelijk deel voelt het nog echt aan als een dorp. Ik woon hier naar mijn zin en vind het interessant om mij in de historie van Assendelft te verdiepen. Wanneer jullie ook door de langste Dorpsstraat van Nederland wandelen of fietsen, hoop ik dat jullie met dit stukje historie er extra van zullen genieten.

Assendelft

De eerste bewoning rond Assendelft ontstond ongeveer 600 jaar voor Christus. Men vond restanten van boerderijen, deze lagen aan de rand van het kweldergebied. In de 3^e eeuw na Christus begon de zeespiegel te stijgen en trokken de boeren weg.

Heerlijkheid

De naam Assendelft werd voor het eerst in 1063 vermeld. De heren van Assendelft maakten in de Middeleeuwen de dienst uit, Assendelft werd een Heerlijkheid. Zij woonden tot 1617 op het kasteel Assumburg in Assendelft. Het wapen dat deze familie voerde, een wit paard op een rode achtergrond, ging in 1795 over op de gemeente Assendelft. Het is nu nog te zien op de gevel van het oude gemeentehuis en de vlag van Assendelft. In Heemskerk staat een kasteel dat ook Assumberg heet, het is nu een Stayokay, vroeger heette dat jeugdherberg. Er bestond ook een plaatsje Assum. Het zou kunnen dat de mensen van Assum de Delft hebben gegraven om het land te ontwateren.

Veehouderij was de belangrijkste bestaansbron in Assendelft. In 1514 waren hier 180 zgn. haardsteden. Ook werd er linnen geweven en turf gestoken. In de 16^e eeuw inudeerden de veeboeren water uit het IJ. De dijkgraaf verbood dit, er werd toen een dijk aangelegd zodat Assendelft een eigen polder had. In 1717 brak de Assendelfter zeedijk door, waardoor o.a. zeildoekwevers in armoede geraakten. In de 20e eeuw nam de mechanisatie toe, in 1929 vestigde de Linoleumfabriek zich aan de Nauernasche Vaart, er kwam andere werkgelegenheid.

Gortzakken

Eén van de bijnamen van de Assendelfters was: Gortzakken, de Wormerveeders waren de Gladoren en de Zaandammers: Koekvreeters. De bezetting door de Spanjaarden in 1572 bleef Assendelft bespaard. De Zaanse Schans herinnert daar nog aan, de Zaanse kinderen hebben vrij op "Pinksterdrie".

Lintdorp

Assendelft is ontstaan als lintdorp, het heeft de langste Dorpsstraat van Nederland. De 7,2 kilometer lange Dorpsstraat van Assendelft loopt van het Noordzeekanaal tot aan Krommenie.

Monumenten

De Sint-Odulphuskerk uit 1649 vormt een mooi ensemble met de naast gelegen pastorie. Aan de Dorpsstraat staan nog 3 rijksmonumenten, 2 boerderijen uit de 18^e eeuw en een woonhuis uit de 19^e eeuw.

Interieur van de Odulphuskerk, geschilderd door Pieter Saenredam in 1649

Ook de Watertoren is een beeldbepalend gebouw, het is de oudste watertoren in Noord-Holland, uit 1885. Het is de kokervorm met in het bovenste deel een gietijzeren reservoir dat in 1922 werd vervangen door beton. Tegenwoordig is bovenin de toren een restaurant gevestigd.

Bestuur

Assendelft was tot 1974 een zelfstandige gemeente, in dat jaar ging Assendelft op in de gemeente Zaanstad, voor die samenvoeging was het de grootste gemeente. Assendelft heeft zich lang verzet tegen versmelting van de Zaangemeenten, het had een sterk agrarisch karakter en onderscheidde zich daardoor van de overwegend industriële Zaanstreek.

Mery Westbroek

Reacties op ons vorige “Maandbericht”.

Ria de Wit vond een envelop op de mat, maakte hem open en werd helemaal blij van de prachtige kleurenfoto van de tulpen en het lammetje!

Annelies Stierp: Ook prettige Paasdagen en een gezond voorjaar gewenst.

Ria Brugman: Jullie doen het fantastisch in deze corona-tijd. Niets mag en kan. Maar jullie hebben aan het blad toch aldoor een gezellige draai gegeven. We zitten allemaal in hetzelfde schuitje. Ik vind het al gezellig om het blad via de mail te ontvangen. Jullie gezellige dagen en eens zien we elkaar wel weer.

Molen De Zoeker een kleine familie historie

Molen De Zoeker is een oliemolen gebouwd in het jaar 1676.

Bijna 300 jaar heeft de molen aan de Sluissloot in Zaandijk gestaan.

De molen is op dit moment de enige professioneel op windkracht malende oliemolen ter wereld en staat aan de Kalverringdijk op de Zaanse Schans. Het is niet altijd een oliemolen geweest, tot 1891 was het een verfmolen. Er zijn cacao-afval en koffiedoppen verwerkt, ook is de molen tijdelijk aangepast tot een wind-, krijt en specerijenmolen en zijn er voor destijds de eigenaar van apotheek Groesbeek derivaten voor de farmaceutische industrie vermalen.

De molen intrigeert mij omdat mijn opa Willem Hooijschuur van 1920 tot 1940 eigenaar is geweest van deze molen. Hij verwerkte cacao-afval tot cacaoboter. Hoe nostalgisch het nu ook is, vroeger was het geen vetpot maar pure armoede. Op 26 februari 1925 werd De Zoeker door een windhoos zwaar beschadigd. Sloop dreigde.

Deze ramp leidde – bepaald niet onbelangrijk – tot de oprichting van Vereniging De Zaanse Molen, schilder en onderwijzer Frans Mars heeft hierin een belangrijke rol gespeeld. Thans is dit de oudste regionale molenvereniging van Nederland. Een oproep in de Zaanse kranten leverde een flink geldbedrag op. De molen werd hersteld en Willem Hooijschuur kon er weer malen.

Tot 1940 heeft mijn opa daar als eigenaar gewerkt, zijn vrouw overleed in mei 1940 de molen liet hij vlak daarna in augustus veilen voor fl. 1.100,-. Zelf was hij toen 66 jaar. Een jaar later overleed hij. In het jaar 1950 heeft de Gemeente Zaandijk De Zoeker gekocht voor fl. 7.000,-

In het jaar 1968 is De Zoeker officieel overgedragen aan Vereniging De Zaanse Molen. Jaap Kaal was op dat moment de molenaar, de huidige molenaar is Ruud Nieuwhof.

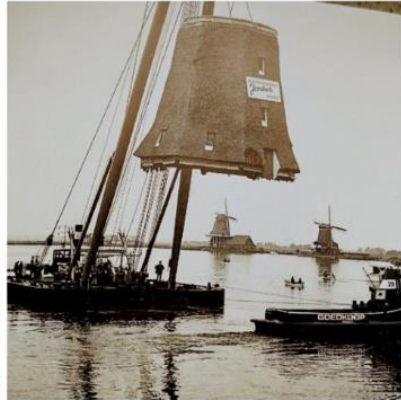
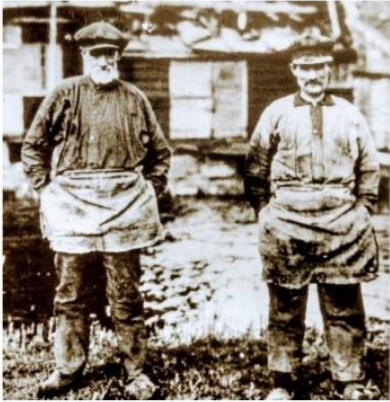
In de nacht van 1 op 2 augustus 1968 heeft er een spectaculaire verplaatsing plaatsgevonden, waarbij het achtkant 's nachts over de bovenleiding van de spoorlijn Amsterdam-Uitgeest werd getild. De ontmantelde overige delen werden naar de huidige bestemming per schip naar de overkant van De Zaan vervoerd. Niemand minder dan "onze" Theo Maas was hier ook bij aanwezig. Molenmakers bedrijf Jonker was de hoofdaannemer en de broer van Theo, Nico was de uitvoerder.

Duizenden mensen hebben dit spektakel aanschouwd. Het was wereldnieuws. Ook radio en tv waren aanwezig. Op het erf van molen De Zoeker werd het voormalige gemeentehuis "Het Bannehof" gebouwd.

Tot slot, maken jullie een rondje Zaanse Schans, lopend of wandelend, kijk dan even omhoog naar De Zoeker en weet dat daar een klein restje DNA van mij is achtergebleven.

Het verhaal is totaal niet compleet, maar zie het (aldus Baudet) in de context van het verhaal.

Erna Nooij-Hooijschuur

In het fotoblok:

Linksboven: Willem Hooijschuur rechts op de foto

Linksonder: de gehavende molen in 1925

Rechtsboven: het 18 ton wegende boven achtkant wordt over de bovenleiding van het spoor getild.

Rechtsonder: verplaatsing over De Zaan

Twee minuten Havenstraat

Over het spiegelgladde water van de Oude Haven zie ik door de lichte septembernevel aan de overkant de Havenstraat. Zelf half wakker, aanschouw ik in de nog schemerige dageraad het ontwaken van 'De Haven'. De woonwijk van Zaandamse werkers. Een voormalig rood dorp. Vroeger woonden er veelal havenwerkers. Want toen op ons Zaaneiland nog de houtwerven van Pont en Gras stonden, boden die dichtbij werk aan talloze handen uit de Haven. Het standbeeld de Havenwerker is daar de verzinnebeelding van. Zij die op de Havenstraat woonden, keken 's avonds uit op de boten waar ze overdag werkten. Nu kijk ik als dromerige Eilandbewoner uit op de Havenstraat.

Drie auto's rijden de Havenstraat af. En verdraaid, er rijden ook drie auto's de straat op. Weet ik van de eerste niet waar ze naar toe gaan, noch wat hun passagiers gaan doen, van de laatsten schat ik in dat het bouwvakkers zijn. Oude huizen worden gerenoveerd. Die te oud waren zijn gesloopt. Nieuwbouw komt er voor in de plaats. Mogelijk spoedt het de Haven inkomende verkeer zich naar de bouwplaatsen, waarvan ik de bouwlampen in m'n linker ooghoek ontwaar. Het is dubbellicht, door de spiegeling in het water. Een van de auto's is een busje. De waarschijnlijkheid dat het bouwvakkers zijn neemt toe.

In de schemer drijft op het stille nevelige water een witte plastic zak in een grillige vorm. Nu rijdt er aan de overkant een fietser. Zonder licht. Richting stad. Er loopt een vroege wandelaar die zijn hond uit laat op de wandelstrook langs de afgemeerde binnenvaartschepen. Uit ervaring weet ik dat je op die door gras steeds meer overwoekerde strook goed op

moet letten. De tegels liggen door de gronddruk en de druk der tijd, verre van vlak. Of de looper daar op let, zie ik niet. Teveel schemer nog.

Nu het zachtjes meer licht wordt en ik meer wakker, zie ik dat de plastic zak in tweeën uiteen is gedreven. En tot leven komt. Ik aanschouw het wakker worden der witte zwanen. Zo gaat dat dus. Langzaam, gracieus, strekken ze hun hals. Ze brengen hun kop op hoogte met enkele sierlijke bewegingen. Het beeld is al met al een plaatje, een lust voor het oog.

En tegelijk een redelijk schril contrast met het geluid van nieuwe auto's op de Havenstraat. Het draagt ver over het vlakke water. Het mengt zich met de altijd aanwezige achtergrond decibellen van het razende verkeer op de Provinciale weg. En met dat uit het Amsterdams havengebied.

Werkers, verkeer, havengebied.

De economie ontwaakt!

De zwanen zijn wakker.

Ik ga m'n krantje lezen.

Louis Groen

Zaandam, 16 september 2014.

Niet zo handig!

Niet zo handig zo naast mijn voordeur. Ik loop nu steeds maar koerend gebogen naar buiten in de hoop dat moeder tortel niet van me schrikt en haar twee eieren niet verlaat.

Allemaal de groeten, tot gauw op een corona wandeling of zo,

Marijke Hoekman, Jisp

Weidevogelbeschermers

Op 19 april gingen we weer voor het eerst in de Krommeniër Woudpolder kijken naar nesten van weidevogels. Wij doen dit ruim vijf jaar met een vaste groep van vier nestbeschermers, bij twee boeren, broers. Wij zijn vrijwilligers van Agrarische Natuurvereniging Water, Land & Dijken, en wij zijn begeleid door een veldwerker van Landschap Noord-Holland. Eén keer per jaar hebben we een uitje met de bus. Soms naar Texel, of varen bij Den Oever, of naar het Thijssenpark in Haarlem. De boer met wie we contact hebben, kwam naar ons toe en had twee nesten gevonden. Eén met twee en één met drie eieren. De ene van een Kievit, de ander van een Scholekster. Hij had er stokken bij gezet, maar omdat wij dachten dat de vogels nog meer eieren zouden gaan leggen zijn we niet gaan kijken. Weidevogels leggen meestal

vier eieren, die liggen met de punten naar elkaar toe, als een bloem. Door de koude wind waren er weinig vogels. Hopelijk wordt het warmer en kunnen we binnenkort stokken zetten, circa 4 meter vanaf het nest aan beide kanten. Dan weet de boer dat daar een nest is, wanneer hij gaat maaien. Op het perceel van een naburige boer stond een lepelaar met naast hem wat scholeksters. Waarschijnlijk was daar meer te eten!

Willie Rem

In herinnering

Kort voor het uitkomen van het vorige Maandbericht ontvingen wij het bericht van het overlijden van **Tine van Beijeren – Engelsman**. Zij overleed op 21 maart en was 107 jaar. Tine van Beijeren was jarenlang een trouw Zaans Nivonlid. Velen van ons zullen haar goed herinneren. Zelf mocht ik haar voor Toorts in 2015 interviewen. Zij was toen al het oudste Nivonlid. Trots vertelde ze dat ze ook al op tv was geweest in een programma met 100 jarigen. Wij vonden het heel bijzonder dat wij ook dit jaar nog via de e-mail een nieuwjaarswens van haar kregen. Zelf schreef Tine een boekje over haar leven. Haar zoon Henk van Beijeren heeft laten weten, dat wie interesse heeft voor dit boekje met hem contact kan opnemen. Zijn e-mailadres is: henkvanbeijeren@gmail.com

Ook ontvingen wij het bericht dat **Tine Evenaar – Drenthen** op 1 april is overleden. Tine is 88 jaar geworden. Uiteraard waren wij op de hoogte van het feit dat het niet goed met haar ging. Vóór de corona-tijd vergaderde het bestuur ook regelmatig bij Henk onze penningmeester en Tine thuis. Ook was het te zien dat Tine de laatste malen in een rolstoel (toch) naar de Pelikaan kwam. Wij wensen Henk heel veel sterkte de komende tijd.

Van de heer Leo A. Avis uit Heiloo ontvingen we het bericht dat zijn echtgenote **Ronny van der Hilst** op 2 april is overleden. Wij wensen ook hem en zijn familie veel sterkte.